

APSTIPRINĀTS:

Ina Selivanoviča
Engures Mūzikas un mākslas
skolas direktore Ina SELIVANOVIČA
2016. gada "1." "septembrī"
ar rīkojumu nr. 1-10/14. p. 1.7.

ENGURES MŪZIKAS UN MĀKSLAS SKOLA

PROFESIONĀLĀS IEVIRZES IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA MĀCĪBU PRIEKŠMETS „MŪZIKAS LITERATŪRA”

KODS 20V

Mācību priekšmeta programma pieņemta Engures Mūzikas un mākslas skolas metodiskās komisijas 2016.gada 25. augusta sēdē, protokols Nr. 5

Mācību priekšmeta programma izstrādāta saskaņā ar 2015.gada 31.marta licencēto profesionālās ievirzes izglītības programmu prasībām.

Mācību priekšmeta programmu izstrādāja

Pedagogs Elīna Šteinharde-Kumalāne
/amats, vārds, uzvārds/

E. J. Kumalāne
/paraksts/

MĀCĪBU PRIEKŠMETA MĒRĶI

1. Nodrošināt mācību priekšmeta Mūzikas literatūra satura saikni starp mācību priekšmetiem Mūzikas mācība, Solfedžo, Instrument spēle u.c.
2. Radīt audzēkņos vēlēšanos klausīties dažādu stilu un žanru mūziku, kā arī sniegt tās pilnvērtīgai uztverei nepieciešamās zināšanas, iemaņas un prasmes.
3. Nodrošināt audzēkņiem iespēju sagatavoties profesionālās vidējās izglītības ieguvei Mūzikas izglītības programmās.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA UZDEVUMI

1. Veidot izpratni par mūzikas vēsturisko stilu attīstību, konkrēta komponista un laikmeta, kā arī tautas tradīciju un tradicionālās mūzikas (folkloras) kontekstā.
2. Iepazīt mūzikas žanrus, izteiksmes līdzekļus un to lomu mūzikas satura un tēla veidošanā.
3. Iemācīt saklausīt, analizēt un raksturot mūziku, balstoties uz iegūtajām zināšanām un dzirdes priekšstatiem.
4. Nodrošināt muzikāli radošo darbību.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA APGUVES ILGUMS UN APJOMS

Mācību periods	Mācību nedēļu skaits gadā	Kontaktstundu skaits kopā
8(*9) gadi	35	210 (*280)
6(*7) gadi	35	210 (*280)

Mācību periods		3.māc. gads	4.māc. gads	5.māc. gads	6.māc. gads	7.māc. gads	8.(*9) māc. gads
8(*9) gadi	Kontaktstundu skaits nedēļā	-	-	1	1	2	2 (2)
	Kontaktstundu skaits gadā	-	-	35	35	70	70 (70)
	Patstāvīgā darba stundas nedēļā	-	-	1	1	2	2(2)
	Patstāvīgā darba stundas gadā	-	-	35	35	70	70 (70)

6(*7) gadi	Kontakstundu skaits nedēļā	1	1	2	2	(2)	-
	Kontakstundu skaits gadā	35	35	70	70	(70)	-
	Patstāvīgā darba stundas nedēļā	1	1	2	2	(2)	-
	Patstāvīgā darba stundas gadā	35	35	70	70	(70)	-

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS MĀCĪBU SATURS

Mācību procesā audzēknim jāatpazīst dažādu komponistu, laikmetu, stilu un žanru mūzika, izteiksmes līdzekļi un skaņdarbu formas, jāprot orientēties tajos, jāprot izveidot stāstījumu par komponistu personību un dzīvi, jāatpazīst komponistu mūzika, jāprot atskaņot apgūtās tēmas.

Mācību periods 8 gadi	Mācību periods 6 gadi	Apgūstamais mācību saturs
5.mācību gads	3.mācību gads	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iepazīties ar latviešu tautas un simfoniskā orķestra mūzikas instrumentiem. 2. Iepazīt orķestra un kora veidus. 3. Mūzikas izteiksmes līdzekļu daudzveidība. 4. Mūzikas žanri – maršs, deja, dziesma.
6.mācību gads	4.mācību gads	<ol style="list-style-type: none"> 1. Latviešu tautas dziesmas – žanri un cikli, tautas melodiju vācēji. 2. Baltijas atmoda, Dziesmu svētki un to nozīme latviešu mūzikas kultūrā. 3. Latviešu profesionālās mūzikas attīstība: <ul style="list-style-type: none"> *J.Cimze, *E.Vīgners, *K.Baumanis, *A.Jurjāns, *J.Vītols, *E.Melngailis, *E.Dārziņš, *A.Kalniņš.

		<p>4. Solodziesmas žanrs Rietumeiropā un Latvijā *F.Šūberts, *R.Šūmanis, *E.Grīgs, *romance Krievijā un solodziesma Latvijā.</p> <p>5. Instrumentālā mūzika, programmatiskā mūzika: *F.Šuberta miniatūras klavierēm, *R.Šūmaņa miniatūru cikli, *M.Musorgska, F.Šopēna, E.Grīga, K.Debisī, F.Lista klavierdarbi. *Instrumentālā mūzika latviešu komponistu daiļradē.</p>
7.mācību gads	5.mācību gads	<p>1. Vokāli instrumentālās mūzikas žanri: * J.S.Baha vokāli instrumentālā mūzika *G.F.Hendeļa vokāli instrumentālā mūzika *Latviešu komponistu vokāli instrumentālie darbi (A.Jurjāns, Emīlis Melngailis, Lūcija Garūta, Imants Kalniņš)</p> <p>2. Klasiskā sonāte un simfonija, Vīnes klasiskā skola: *Jozefs Haidns, *V.A.Mocarts, *L.vanBēthovens.</p> <p>3. Koncerta žanra attīstība Eiropā: *Koncerti A.Vivaldi, V.A.Mocarta, E.Grīga un P.Čaikovska daiļradē, *simfonija un koncerts 19.gs.komponistu daiļradē – F.Šūberts, A.Borodins. * Simfonija Latviešu komponistu daiļradē – J.Ivanovs, Im.Kalniņš</p> <p>4. Opera – skatuves mūzikas žanrs. Operas izcelšanās. *Operas žanrs Gluka, Mocarta, Verdi un Vāgnera daiļradē. *Opera Krievijā un Latvijā.</p>
8.mācību gads	6.mācību gads	<p>1. Mūzikas vēstures stilistisko laikmetu raksturojums un salīdzinājums: *Senie laiki – Ķīna, Indija, Ēģipte, Grieķija un Roma, *Viduslaiki, *Renesanse, *Baroks, *Klasicisms, * Romatisms.</p> <p>2. Mūzika aiz okeāna.</p> <p>3. 20.gs. mūzikas žanri un virzieni.</p> <p>4. Atkārtojums: * 19.gs. – romantisms: Jaunās nacionālās skolas.</p>

		*S.Prokofjevs, D.Šostakovičš *Mūzikas attīstība Latvijā 19./20.gs.
--	--	---

MĀCĪBU SASNIEGUMU VĒRTĒŠANAS PAMATPRINCIPI UN KĀRTĪBA

Mācību sasniegumu vērtēšanas pamatprincipi un kārtība:

1. Pozitīvo sasniegumu summēšana;
2. Pārbaudes obligātums: audzēkņi saņem vērtējumu par izglītības programmas obligātā satura apguvi;
3. Audzēkņa zināšanām, prasmēm un attieksmēm noteikto kritēriju atklātība un skaidrība – prasību kopums iegūtās izglītības kvalitātes vērtēšanai atbilstoši izvirzītajiem programmas, kā arī mācību priekšmeta programmas mērķiem;
4. Vērtēšanas formu un veidu dažādība;
5. Pārbaudes pieejamība: pārbaudes darbā jānodrošina iespēja audzēknim apliecināt zināšanas, prasmes, iemaņas un attieksme visiem līmeņiem atbilstošajos uzdevumos un situācijās, mācību starprezultātu un galarezultātu pārbaudēs iekļaujamajam mācību satura apjomam jāatbilst mācību priekšmeta programmā noteiktajam saturam;
6. Audzēkņa mācību sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību priekšmeta programmas vai tā daļas apguves līmeni;
7. Mācību priekšmeta vai tā daļas apguve tiek vērtēta ar atzīmi 10 ballu vērtējuma skalā:
  - Augsts apguves līmenis: izcili – 10; teicami – 9;
  - Optimāls apguves līmenis: ļoti labi – 8, labi – 7; gandrīz labi – 6;
  - Pietiekams apguves līmenis: viduvēji – 5; gandrīz viduvēji – 4;
  - Nepietiekams apguves līmenis: vāji – 3; ļoti vāji – 2; ļoti, ļoti vāji – 1.
8. Mācību priekšmetos, kuros nav izsludināts eksāmens, audzēkņu zināšanas un prasmes novērtē pedagogs, ņemot vērā, ka:
  - Semestra vērtējums ir vidējā atzīme, kas atspoguļo semestra laikā iegūtās atzīmes, ieskaitot mācību stundu novērtējumu, kontroldarbus iegūtos vērtējumus;
  - Gada vērtējums ir vidējā atzīme, kas atspoguļo divos semestros iegūtās vidējās atzīmes.
9. Pārbaudes rezultātu vērtēšanas skala:

Vērtējums	Vērtējuma skaidrojums
10 balle (izcili)	Audzēknis parāda izcilas zināšanas un prasmes, kas pārsniedz attiecīgā mācību gada mācību programmas apjomu: brīvi stāsta, paužot savu attieksmi, demonstrē tēmas, analizē, spēj loģiski pamatot un argumentēt savu domu (vecākajās klasēs). Izrāda īpašu interesi par mācībām.

9 balles (teicami)	Audzēknis parāda nevainojamas zināšanas un prasmes atbilstoši attiecīgā mācību gada mācību programmas prasībām. Augsti attīstītas domāšanas un intelektuālās darba prasmes, strauji progresējot veic mācību uzdevumus.
8 balles (ļoti labi)	Audzēkņa zināšanas un prasmes ir dziļas un pamatīgas. Audzēknis ar izpratni var reproducēt mācību materiālu, saskata likumsakarības, atšķir būtisko no mazsvarīgā, pauž savu attieksmi, tomēr vērojamas atsevišķas neprecizitātes, nesvarīgi trūkumi.
7 balles (labi)	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības. Audzēknis prot zināšanas un prasmes izmantot pēc parauga vai pazīstamās situācijās, uzdoto veic apzinīgi, taču zināšanās un prasmēs sastopami nesvarīgi trūkumi.
6 balles (gandrīz labi)	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības. Audzēknis zina pamatjēdzienus, likumus, mācību vielu izklāsta pietiekoši skaidri un saprotami, taču zināšanas un prasmes ir nepietiekoši stabilas un pārlicinošas.
5 balles (viduvēji)	Pamatvilcienos (60% apjomā) apgūta mācību programma, taču zināšanās un prasmēs ir daudz trūkumu: audzēknis jauc faktus, kļūdās atsevišķos jēdzienos un terminos, mācību vielu neprot izklāstīt pietiekoši skaidri.
4 balles (gandrīz viduvēji)	Audzēknis mācību programmu apguvis individuālo spēju līmenī (aptuveni 50% apjomā). Zināšanās un prasmēs ir ievērojami robi, mācību vielu izklāsta jucekļīgi, neatšķir būtisko no mazsvarīgā, uzdoto veic bez īpašas intereses.
3 balles (vāji)	Zināšanas, prasmes un iemaņas apgūtas virspusēji, tās ir nepietiekošas (mazāk nekā 50 %). Audzēknis pieļauj daudz kļūdu, neizpilda skolotāja nosacījumus, jūtami atpaliek mācībās.
2 balles (ļoti vāji)	Apgūtas atsevišķas zināšanas, prasmes un iemaņas, taču nav spēju tās praktiski izmantot. Nav interese par mācībām.
1 balle (ļoti, ļoti vāji)	Nav izpratnes par priekšmeta būtību un iemaņu tajā.

MĀCĪBU SASNIEGUMU VĒRTĒŠANAS FORMAS UN VEIDI

Audzēkņa mācību sasniegumu vērtēšanā tiek izmantotas **formas**:

- Rakstveida pārbaude;
- Mutvārdu pārbaude;
- Kombinēta forma.

Audzēkņa mācību sasniegumu vērtēšanā izmanto sasniegumu vērtēšanas **veidus**:

- Mutvārdu atbildes – formatīvais vērtējums – mutisks komentārs;
- Mājas darbi - formatīvais vērtējums 10 ballu vērtējuma skalā;
- Kontroldarbs – summatīvā vērtēšana 10 ballu vērtējuma skalā;
- Tests – formatīvais vērtējums 10 ballu vērtējuma skalā;

- Ieskaites darbs - summatīvā vērtēšana 10 ballu vērtējuma skalā;
- Konkurss - summatīvā vērtēšana 10 ballu vērtējuma skalā;
- Eksāmens - summatīvā vērtēšana 10 ballu vērtējuma skalā.

Lietoto terminu skaidrojums

Beztātīmu vērtējums – īss mutisks vai rakstisks vērtējums par audzēkņa mācību darbību, darba stilu, attieksmi pret mācībām un mācību sasniegumu attīstības dinamiku.

Formatīvais vērtējums – mācību sasniegumu izvērtējums mācību laikā, kad vēl iespējams mainīt rezultātus, lai pedagogs sadarbībā ar audzēkni veiktu nepieciešamo mācību procesa korekciju mācību sasniegumu uzlabošanai.

Apkopojošais vērtējums – (summatīvā vērtēšana) – norāda, cik labi apgūts mācību saturs un sasniegti mācību mērķi.

Mācību periods 6(*7) gadi	Mācību periods 8(*9) gadi	Vērtējuma veids	
		I semestris	II semestris
3. mācību gads	5. mācību gads	Mutvārdu atbildes, testi, kontroldarbi, krustvārdu mīklas, koncertu apraksti. Radošs uzdevums projekta nedēļas ietvaros.	Mutvārdu atbildes, testi, kontroldarbi, krustvārdu mīklas, koncertu apraksti, ieskaites – jautājumi aptver mācību gada laikā apgūto vielu. Radošs uzdevums projekta nedēļas ietvaros.
4. mācību gads	6. mācību gads	Mutvārdu atbildes, testi, kontroldarbi, krustvārdu mīklas, koncertu apraksti. Radošs uzdevums projekta nedēļas ietvaros.	Mutvārdu atbildes, testi, kontroldarbi, krustvārdu mīklas, koncertu apraksti, ieskaites – jautājumi aptver mācību gada laikā apgūto vielu. Radošs uzdevums projekta nedēļas ietvaros.
5. mācību gads	7. mācību gads	Mutvārdu atbildes, testi, kontroldarbi, krustvārdu mīklas, koncertu apraksti. Radošs uzdevums projekta nedēļas ietvaros.	Mutvārdu atbildes, testi, kontroldarbi, krustvārdu mīklas, koncertu apraksti, ieskaites – jautājumi aptver mācību gada laikā apgūto vielu. Radošs uzdevums projekta nedēļas ietvaros.
6. (*7) mācību gads	8. (*9) mācību gads	Mutvārdu atbildes, testi, kontroldarbi. Radošs uzdevums projekta nedēļas ietvaros.	Mutvārdu atbildes, testi, kontroldarbi, krustvārdu mīklas, koncertu apraksti. Radošs uzdevums projekta nedēļas ietvaros. Noslēguma eksāmens: 1. Mūzikas fragmentu atpazīšana;

			2. Komponista personības un daiļrades raksturojums; 3. Mūzikas žanra raksturojums; 4. Mūzikas vēsturiski stilistisko laikmetu raksturojums
--	--	--	--

Mācību gada laikā audzēkņi veido koncertu aprakstus, kuros atspoguļo dzirdētos un redzētos koncertus, festivālus, konkursus TV un radio. Aprakstos audzēkņi izklāsta informāciju par dzirdēto mūziku, izpildītājmākslinieku, diriģentu, par notikumiem Latvijas mūzikas kultūrā. Koncertu aprakstu vērtējums – summatīvais vērtējums 10 ballu vērtējumu skalā. Tiek vērtēts apraksta saturs, informācijas dažādība.

2. semestrī tiek organizētas projekta nedēļas, kurās katru gadu ir veltītas kādai citai tēmai. Projekta nedēļai audzēkņi gatavojas patstāvīgi, apgūstot literatūru un citus informācijas ieguves avotus. Audzēkņu daba rezultāti tiek vērtēti 10 ballu skalā.

	I semestris	II semestris
1.m.g. -3.-5.klase	Pārbaudes darbs semestra noslēgumā	Pārbaudes darbs semestra noslēgumā
2.m.g. -4.-6.klase	Pārbaudes darbs semestra noslēgumā	Pārbaudes darbs semestra noslēgumā
3.m.g. -5.-7klase	Pārbaudes darbs semestra noslēgumā	Pārbaudes darbs semestra noslēgumā
4.m.g. -6.(7.)-7. (8.)klase	Pārbaudes darbs semestra noslēgumā	Skolas beigšanas eksāmens

MĀCĪBU PRIEKŠMETA NOSLĒGUMA PRASĪBAS

<i>Uzdevums</i>	<i>Prasības</i>	<i>Izklāsts</i>
Priekšstats par kultūrnorisēm	Orientēties zīmīgākajos notikumos mūzikas dzīvē Latvijā, Eiropā (festivāli, koncerti, konkursi, Lielā Mūzikas balva u.c.)	Rakstiski
Dziesmu svētku tradīcijas Latvijā	Zināt Dziesmu svētku rašanās vēsturi, to tradīcijas	Rakstiski
Sava dzimtā pagasta kultūras dzīve – koncerti, amatieru māksla(kori, ansambļi u.c.)	Iesaistīšanās sava dzimtā pagasta kultūras dzīvē. Koncertu, izrāžu apmeklējums.	Rakstiski

Latviešu mūzikas literatūra	<p>1. Noteikt 10 skaņdarbu fragmentus no mūzikas literatūras “obligātā minimuma”, pazīt skaņu ierakstā vai klavieru atskaņojumā skaņdarbu tematisko materiālu, uzrakstīt dzirdētā skaņdarba komponista vārdu, uzvārdu, skaņdarba nosaukumu.</p> <p>2. Zināt latviešu komponistu daiļrades būtiskākās iezīmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> *Baumaņu Kārļa personība un daiļrades raksturojums *A. Jurjāna personība un daiļrades raksturojums *J. Vītola personība un daiļrades raksturojums *E. Dārziņa personība un daiļrades raksturojums *Emiļa Melngaiļa personība un daiļrades raksturojums *Alfrēda Kalniņa personība un daiļrades raksturojums 	Rakstiski
Ārzemju mūzikas literatūra	<p>1. Noteikt 15 skaņdarbu fragmentus no mūzikas literatūras “obligātā minimuma”</p> <p>2. Zināt ārzemju komponistu daiļrades būtiskākās iezīmes, dažādu stilistisko laikmetu salīdzinājums:</p> <ul style="list-style-type: none"> *J. S. Baha personība un daiļrades raksturojums *J. Haidns – Vīnes klasiskās skolas pamatlicējs *V. A. Mocarta personība un daiļrades raksturojums *L. van Bēthovens – Vīnes klasiskās skolas pārstāvis *F. Šūberts – pirmais romantiķis Rietumeiropas mūzikā *F. Šopēna personība un daiļrades raksturojums *R. Šūmaņa personība un daiļrades raksturojums *E. Grīga daiļrades raksturojums *P. Čaikovska devums krievu mūzikā *D. Šostakoviča daiļrades raksturojums *S. Prokofjeva daiļrades raksturojums *Dažādu mūzikas žanru pamatlicēji 	Rakstiski

Klausāmo skaņdarbu saraksts Mūzikas literatūras noslēguma eksāmenā:

1. Dž. Kačīni

Ave Maria

2. G.F. Hendelis

Oratorija Mesija, 2. daļa, koris Hallelujah

3. J.S. Bahs

Svīta orķestrim Nr. 3, Ārija

Š.Guno Ave Maria(J. S. Baha LTK I, Prelūdijs Cdur),

Tokāta un fūga ērgelēm d moll,

Mateja pasija – ievads, alta ārija

4.A. Vivaldi

Koncerts mandolīnai ar orķestri – 1.d.

Koncertu cikls „Gadalaiki” – ‘Pavasaris’- 1.d., „Ziema” – 2.d.

5.J. Haidns

Simfonija Nr. 94, 2. daļa,

Stīgu kvartets op.76, C dur, 2. daļa,

Simfonija Es dur 1.d. ievads, g.p.

6.V. A. Mocarts

Rekviēms - Lacrimosa,

Sonāte klavierēm Adur, K. 331, 3. daļa,

Serenāde orķestrim „Mazā nakts mūzika” 1. daļa,

Opera Burvju flauta, 3. cēliens Papageno un Papagenas duets,

Simfonija Nr. 40, K. 550, 1. daļa, G. p.,

Opera “Figaro kāzas” - uvertīras Galvenā partija, Figaro ārija F dur, Figaro ārija C dur
1.c.

7. L. van Bēthovens

Skaņdarbs klavierēm Elīzei,

Sonāte klavierēm Nr.14 cis moll op. 27, nr. 2 („Mēnesnīcas”) 1. daļa,

Simfonija Nr. 5, 1. daļa, G. p.,

Simfonija Nr. 9, 4. daļa, Oda priekam

Sonāte Nr.8 c moll op.13 (“Patētiskā”) ievads,

Sonāte Nr.23 f moll op.57 (“Apassionāta”) II daļa

8. Fr. Šūberts

Solo dziesmas “Ave Maria”, “Serenāde”,

“Ceļā” no vokālā cikla “Skaistā dzirnaviece”

Simfonija h moll: I daļas Galvenā partija, I daļas Blakuspartija

9.R. Šūmanis

“Sapņojums” no klaviercikla “Bērnu albūms”,

Klavierminiātūru cikls „Karnevāls” – Florestāns, Eizēbijs

10.F. Šopēns

Otrā sonāte b moll, II daļa “Sēru maršs”,

Valsis cis moll op.64 Nr.2

Etīde c moll op.10. Nr.12,

Prelūdija c moll op.28 Nr.20,

Prelūdija A dur op.28 Nr.10

Polonēze A dur op.40 Nr.1

11.F. Mendelsons

Kāzu maršs no mūzikas V.Šekspīra lugai “Sapnis vasaras naktī”

12. J. Brāmss

Ungāru dejas Nr. 5,

“Šūpļa dziesma”

13. R. Vāgners

Opera Valkīra 3. cēliens, Valkīru lidjums,

Opera Loengrīns, 3. cēliens, Kāzu koris,

“Svētceļnieku koris” no operas “Tanheizers”

14. E. Grīgs

Svīta “Pērs Gints” – Rīts, Anitras dejas, Solveigas dziesma,

Koncerts klavierēm a moll – 1.d.ievads, g.p..

15. K. Sensanss

Instrumentālais cikls “Dzīvnieku karnevāls”, Gulbis

16. Dž. Verdi

Opera Rigoletto, 3. cēliens, Hercoga dziesmiņa

Opera Traviata, 1. cēliens, Galda dziesma

Opera Aīda 2. cēliens, Triumfa maršs,

Gūstekņu koris operas “Nabuko”

17. Dž. Rosīni

opera Vilhelms Tells, uvertūra, Vilhelma Tella tēma

Opera Seviļas bārdzīnis, 1. cēliens, Figaro kavatīne

18. M. Ravelis

“ Bolero”

19. N. Paganīni

Kaprīze vijolei, Nr. 24 a moll

20. K.M. Vēbers

Opera Burvju strēlnieks, 3. cēliens, Mednieku koris

21. F. Lists

Ungāru rapsodija klavierēm Nr. 2

22. J. Štrauss

Valsis “Pie skaistās zilās Donavas”

23. Ž. Bizē

Opera Karmena, 1. cēliens, Habanēra

Opera Karmena 2. cēliens, Eskamilio kuplejas

24. M. Musorgskis

Svīta klavierēm “Izstādes gleznas”: “Varoņu vārti Kijevā” ,“Pastaiga”, “Vecā pils”

25. N. Rimskis Korsakovs

Opera Pasaka par caru Saltanu - Kamenes lidojums

26. P.Čaikovskis

Klavierkoncerts Nr.1 - ievada tēma,

Balets “Gulbju ezers” – Mazo gulbīšu deja, Gulbju tēma, Neapoliešu deja

27. S.Prokofjevs

I simfonija D dur Op.25 “Klasiskā simfonija” – “Gavote”

Balets “Romeo un Džuljeta”: “Džuljeta meitene”, Bruņinieku deja,

1.klavierkoncerts – g.p.

28.D. Šostakovičs

Septītā simfonija C dur (“Ļeņingradas”) I daļas variāciju tēma

29. E. L. Vēbers

Rekviēms, Pie Jesu

30. A.Šēnbergs –

„Mēness Pjero” – Nakts

31. A.Onegērs –

„Pacific 231”

32. Baumaņu Kārlis

Latvijas valsts himna “ Dievs, Svētī Latviju”

33. Jurjānu Andrejs

Latviešu tautasdziesmas Pūt, vējiņi! apdare korim

Kantāte “Tēvijai”: 1.daļas tēma, vidusdaļas tēma,

“Jandāls” no orķestra svītas “Latvju dejas”

34. J.Vītols

Kora balādes “Gaismas pils”, “Beverīnas dziedonis”, “Karaļmeita”

Variācijas klavierēm par latviešu tautasdziesmas tēmu “Ej, saulīte, drīz pie Dieva”

35. E. Melngailis

Kora dziesmas: “Jāņu vakars”, “Senatne”

36. E. Dārziņš

Kora dziesmas: “Lauztās priedes”, “Mūžam zili”, „Nāru dziesma”

“Melanholiskais valsis”

37. Alfrēds Kalniņš

Opera „Baņuta” - koris “Pavadāmi Jāņu dienu”

Simfoniskā idille “Mana dzimtene”, ievads

38. Jānis Mediņš

“Ārija” no Pirmās orķestra svītas

39. L. Garūta

Kantāte “Dievs, tava zeme deg” – 1.daļa, Lūgšana

40. P. Barisons

Kora dziesma “Dziesmai šodien liela diena”

41. J. Ivanovs

Sestā simfonija (“Latgales”), III daļas galvenā tēma,

4. simfonija – Ira Dei

Koncerts čellam un orķestrim, 2. daļa

42. Ā. Skulte

“Quasi una sonata per coro da camera”, 1.tēma

43. M. Zariņš

Vokālais cikls “Partita baroka stilā”, I daļas tēma

44.Im. Kalniņš

Ceturtais simfonija, I daļas tēma

45.A.Maskats

Lacrimosa

46.P. Plakidis

Trio flautai, čellam un klavierēm "Veltījums Haidnam"

47. P. Vasks ‘

Ainava ar putniem flautai solo

48. M. Brauns

Kora dziesma "Saule, Pērkons, Daugava"

MĀCĪBU DARBA FORMAS, MĀCĪBU METODES

Skolotājs katram audzēknim veido savu, individuālo pieeju, mācību priekšmeta programmas ietvaros izvirza mērķi, uzdevumus, mācību paņēmienus, kas atbilst konkrētā audzēkņa personības individualitātes īpatnībām – atbilstoši audzēkņa vecumam, klasei, mūzikas apgūšanas pedagoģiskajām un mākslinieciskajām likumsakarībām.

Izvirzāmo prasību un uzdevumu atlases galvenais kritērijs ir skaidra pārlicība par to, kas katram audzēknim ir visvajadzīgākais viņa personības veidošanai, domāšanas, loģikas, iztēles, radošo un praktisko spēju attīstībai.

Audzēknim mācību procesā jānācās pašiem novērtēt mūzikas parādību vērtību. Jāapgūst prasme aizstāvēt savus uzskatus, nepakļauties svešām ietekmēm. Muzikālās darbības procesā audzēknim veidojas sava attieksme, prasmes lasīt, pierakstīt, sacerēt mūziku, iesaistīties muzikālā darbībā, bagātinās emocionāli, pilnveidojas racionālā domāšana, attīstās atmiņa, uztvere.

Mācību darba formas

Mācību procesa pamata darba forma ir **mācību stunda**. Vienas mācību stundas ilgums – 40 min. Stundās tiek apgūti tie paši elementi, kas pārējo priekšmetu stundās: zināšanas, prasmes un sabiedrības pieredze, tiek veidotas attieksmes, notiek muzikālā audzināšana.

Pie mācību procesa darba formām jāpieskaita arī ekskursijas, koncertu un citu mākslas pasākumu apmeklējumi. Blakus iegūtajam izziņas rezultātam audzēkņi tuvāk izjūt dabu, apkārtējo vidi, cilvēkus. Bez šās izjūtas nav saprotami daudzi skaņdarbi, kuros

komponisti iedvesmojušies no dabas parādībām. Audzēkņiem nepieciešama emocionālo un estētisko pārdzīvojumu bagātināšana.

Mācību darba metodes

Darbā tiek izmantotas mācību metodes pēc zināšanu avotiem:

- Dzīvā vārda metodes – sistemātiskā izklāsta jeb monoloģiskās metodes un pārrunu (jautājumu – atbilžu) jeb dialogiskās metodes;
- Darbs ar grāmatu – patstāvīgais darbs ar grāmatu;
- Uzskates metodes – novērošana, demonstrēšana, ekskursija;
- Praktiskās metodes – vingrinājumi, skaņdarbu analīze pēc dzirdes un izmantojot partitūru.

Mācību metožu izvēle ir joma, kas maz atkarīga no programmām, mācību grāmatām un skaņu ierakstu resursiem, jo tikai un vienīgi skolotāja iniciatīva, prasme, talants un izdoma nosaka to, kā viņš iemācāmo teorētisko materiālu, skaņdarbus aizvadīs līdz skolēna apziņai, kā nonāks līdz programmā ietvertu prasmju un iemaņu sasniegšanai.

Mūzikas literatūras materiāls ir apgūstams ar ilgstošu, pacietīgu darbu un daudzveidīgiem vingrinājumiem.

Mūzikas mācīšanas metodika piedāvā skolotājiem dažādas metodes un darba formas: individuālo un kolektīvo darba formu miju (visa klase – grupu darbs – individuālais darbs), aktīvo un pasīvo darba formu vairākkārtīgu miju stundas laikā, emocionālo un racionālo darba formu maiņu, daudzveidīgu radošo uzdevumu izmantošanu. Šo metožu apraksti lasāmi visās mūzikas mācīšanas metodikas grāmatās un metodiskajos materiālos. Šeit piedāvāts metožu apraksts, kas varētu dažādot, darīt interesantāku un rezultatīvāku mūzikas klausīšanās, mūzikas uztveres, mūzikas teorijas un mūzikas literatūras apguves darbu. Šajā jomā apgūstamais materiāls apspēlējams visdažādākajās variācijās, kombinācijās, liekot lietā dažādas mācīšanās tehnikas, dažādus resursus.

Skolotāja stāstījums

Mūzikas literatūras stāstījums jāpasniedz spilgti, artistiski, lai jebkurš iepazīšanai piedāvātais temats, piemēram, komponista portretējums, operas sižeta atstāsts, laikmeta vides apraksts vai skaņdarba rašanās apstākļu, pirmatskaņojuma situācijas skicējums un tamlīdzīgi, radītu audzēkņos dzīvu interesi un nepalīktu obligāti apgūstamas vielas

līmenī. Radošas personības dzīves stāsts vai kāda laikmeta epizode vienmēr ir kaut kas individuāls un vienreizīgs.

Tradicionālā stāstījuma efektivitāti nenoliedzami ceļ mazie kontroldarbi, kas seko tūlīt pēc skolotāja stāstījuma un kurus iespējams izpildīt tikai tad, ja audzēkņi stāstījumu klausījušies ļoti uzmanīgi.

Mūzikas iepazīšana klausoties jeb dažas minūtes aktīvā klusuma

Klausīšanās no audzēkņiem prasa lielu koncentrēšanos, jo vairāk tad, ja cilvēkam ar nelielu muzikālo pieredzi ir jāklausās mūzika, kuras valodai nav vārdiskās konkrētības, jēdzieniskas saprotamības. Jo mazāki audzēkņi, jo nepieciešamāka ir klausīšanās ar uzdevumu. Uzdevumi un jautājumi skaidri jāformulē jau pirms klausīšanās. Ļoti labi, ja klausīšanās novērojumus audzēkņi uzreiz var atzīmēt darba lapā, grāmatā. Spontānas reaģēšanas vēlme ir saprotama un dabiska. Iespējams ar norunātām zīmēm par saviem novērojumiem informēt skolotāju jau mūzikas klausīšanās laikā. Kopumā tomēr audzēkņi jāradina pie tā, lai viņi iemācītos saklausīto dažas minūtes paturēt pie sevis un skaļi to izpaust tikai tad, kad mūzika jau izskanējusi.

Dažas idejas mutiskiem jautājumiem vai rakstu darbiem klausīšanās laikā: aptaujas anketas (atbildēt uz dažiem ar konkrētā skaņdarba mūziku saistītiem jautājumiem), bilžu grāmata (izvēlēties vai uzzīmēt mūzikai atbilstošus attēlus), ekskursija (iztēloties, kādi dabas objekti varētu radīt mūzikā saklausāmas sajūtas).

Kooperatīvās mācīšanās metodes

Kooperatīvās mācīšanās metožu būtība ir ne vien darbs grupās, bet sadarbība grupās, kas mūzikas literatūras priekšmetā, ņemot vērā atšķirīgos audzēkņu muzikālos dotumus, ir ļoti nozīmīga darba forma.

Grupas var veidot mazos projektus: sagatavot kādam mūzikas notikumam vai personībai veltītu avīzi, reklāmas prospektu, afišu; sastādīt biogrāfiju; sagatavot intervijas jautājumus vai citai grupai uzdodamos uzdevumus (piemēram, ar izlaisto vārdu minēšanu, krustvārdu mīklas). Mūzikas literatūras priekšmetam viegli piemērojamas ir tā saucamās lauka pētījuma metodes (piemēram, izzināt sava ģimenes mīļāko dziesmu repertuāru, noskaidrot kādu komponistu skaņdarbi ir skolas audzēkņu repertuārā). Pa laikam izmantojami arī uzdevumi izrakstīt recepti (sastādīt zināmo skaņdarbu sarakstu, kuras ieteicams klausīties, lai nomierinātos, lai uzlabotu garastāvokli, lai varētu pasapņot

mūzikas pavadījumā.); uzrakstīt sludinājumu avīzei (raksturot pazuduša skaņdarba pazīmes: iepazīta, bet pazuduša komponista vai atskaņotāju grupas pazīmes; raksturot kādā vārdā nenosaukta mūzikas instrumenta skanējumu un izskatu un tamlīdzīgi). Tomēr svarīgi, lai grupu darbā katrs audzēknis varētu līdzdarboties tādā tempā un līmenī, kas atbilst viņa spējām. Uzdevumi jāizvirza gan grupai, gan katram audzēknim. Visefektīvākais kooperatīvās mācīšanās veids ietver kā grupas mērķus, tā arī individuālo atbildību. Izmantojot kooperatīvās mācīšanās metodes, audzēknis apgūst sadarbības prasmes, kas, no vienas puses, vajadzīgas ļoti dažādās dzīves situācijās, un, no otras puses, nereti ļauj sasniegt pat necerēti labus rezultātus, aktīvā darbībā iesaistot tos, kas nevar vai negrib mācīties mūziku.

Mācību programmas mācību saturā ir minēti tikai konkrētajā mācību gadā jaunapgūstamie elementi, jēdzieni, termini. Svarīgākie jēdzieni jātur uzmanības lokā pastāvīgi, periodiski jāatkārto, jāaktivizē, sasitot ar jauno materiālu.

IZMANTOJAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

1. Avramecs B., Muktupāvels V. Mūzikas instrumentu mācība. Tradicionālā un populārā mūzika. – Rīga: “Musica Baltica Ltd.”, 1997.
2. Čerpinska I., Grauzdiņa I. Mūzikas burtnīca vidusskolai. – Rīga: ”Zvaigzne ABC”, 2001.
3. Enciklopēdija Mūzika. – Rīga: Zvaigzne ABC, 1995.
4. Enciklopēdija Mūzikas pasaule. – Rīga: Zvaigzne ABC, 2000.
5. Galacka V. Ārzemju mūzikas literatūra. – Rīga: ”Zvaigzne”, 1985.
6. Grauzdiņa I. Mūzika 9.klasei. Mūzikas burtnīca. – R.: Zvaigzne ABC, 2000, - 130 lpp.
7. Grauzdiņa I., Siliņš Ē. Mūzika 9. – 12.klasei. – R.: Zvaigzne ABC, 1998, - 279 lpp.
8. Grīnfelds N. Vispārējā mūzikas vēsture: I, II daļa.
9. Kārklīšs L. Mūzikas teorijas pamati – R.: Zvaigzne ABC, 1998, - 207 lpp.
10. Kārklīšs L. Mūzikas leksikons. – Rīga: Zvaigzne ABC, 1990.
11. Leviks B. Ārzemju mūzikas literatūra. – Rīga: ”Zvaigzne”, 1983.

12. Prohorova I. Ārzemju mūzikas literatūra bērnu mūzikas skolām. – Rīga, 1999, - 130 lpp.
13. Smirnova E. Krievu mūzikas literatūra. – Rīga: “Zvaigzne”, 1979.
14. Udodova I. Konspektprogramma mūzikas literatūrā darbam ar 4.klasi BMS. – Rīga, 1985.
15. Udodova I. Mūzikas literatūras darba burtnīca. – Rīga: Ulma, 1999, - 43 lpp.

MĀCĪBU SATURA APGUVEI NEPIECIEŠAMĀ APRĪKOJUMA APRAKSTS

Mācību telpas platība 26, 48 kvadrātmetri.

Mācību telpu aprīkojuma normatīvi:

1. 7 skolas galdi un 14 krēsli;
2. klavieres;
3. tāfele ar nošu sistēmām;
4. 1 skolotāja galds un krēsls;
5. skapji nošu materiālu un uzskates līdzekļu glabāšanai;
6. nošu materiāli;
7. uzskates līdzekļi;
8. izdales materiāli;
9. audio iekārta;
10. televizors;
11. video aparatūra;
12. plaukti CD;
13. audio un video materiāli;
14. dators;
15. interaktīvā tāfele.

Mācību priekšmeta programma AKTUALIZĒTA:
01.09.2020.

Rīkojums Nr. 1-10/26 p.

(datums, gads)

Programma apspriesta mūzikas izglītības programmu *Metodiskās komisijas* sēdē
18.08.2020. prot.nr. 5

Engures Mūzikas un mākslas
skolas direktore

Ina Ineta Gailāne

01.09.2020.

Mācību priekšmeta programma

AKTUALIZĒTA: _____

(datums, gads)

Programma apspriesta mūzikas izglītības programmu *Metodiskās komisijas*
sēdē _____ prot.nr. _____

Direktore: _____

(vārds, uzvārds, paraksts)

_____(datums)

Mācību priekšmeta programma

AKTUALIZĒTA: _____

(datums, gads)

Programma apspriesta mūzikas izglītības programmu *Metodiskās komisijas*
sēdē _____ prot.nr. _____

Direktore: _____

(vārds, uzvārds, paraksts)

_____(datums)